Nᴇʀ 63

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 26 *Maja v. s.* 1822 *roku.*

WIADOMOSCI KRAJOWE.

WILNO.

Nayjaśnieyszy Cesarz Jegomość, we środę d. 24 t. m., o godzinie 4tey zrana, udał się na wielkie obroty woysk korpusu gwardyi różney broni, które się wykonywały na równinach za zielonym mostem, i aż o milę do *Werek* rozciągały się, a trwały do godziny 10tey.

Wieczorem Cesarz Jegomość raczył łaskawie przyjąć i Wysoką bytnością Swoją zaszczycić bal, dany przez obywateli gubernii, w salach ratuszowych. Monarcha po 10tey oddalił się z balu. Wielcy Xiążęta Ichmość raczyli się także znaydować.

Miasto nanowo, wspanialey jescze, jak dni poprzedzających, było oświecone.

Nazajutrz, we czwartek d. 25, Nayjaśnieyszy Pan, około godziny 10tey zrana, opuścił miasto, przeprowadzany błogosławieństwy wdzięcznych poddanych.

P. Karol *Lipiński*, dziś d. 26, wydaje koncert na skrzypcach, w sali ratuszowey. Przychylna i talenta piękne w rodakach wspaniale wspierająca publiczność, liczne zapewne połączy swe zdania, dla sprawdzenia i potwierdzenia tego, co ku pochwale P. *Lipińskiego* w pismach krajowych i zagranicznych tylekroć doniesionem znaydywała.

Pan *Castiglio*, znajomy z talentow swoich tenorysta włoski, przejeżdżający z *St. Petersburga* przez *Wilno*, ma wydać koncert wokalny, o którego czasie i układzie afisze uwiadomią.

AUSTRYA.

(z *Kor. Warsz.*) Zdobienie miasta Wiednia zasługuje istotnie na uwagę; w spiesznym bowiem wzroście wznosi się swietny pomnik dla teraźnieyszego Rządu. Pierwsze mieysce zaymuje tu odnowienie zburzonych przez nieprzyjaciela warowni, które z historyi wielce zaymującego przypadku są te same, do których w obu tak ważnych dla obyczajów i świetney Europy obleżeniach, r. 1529 i 1683, naygwałtownieysze przypuszczano szturmy. Tu właśnie już przed 6cią prawie latami rozpoczęły się roboty, które prowadzić się mają podług nowego, obszernieyszego, od samego Monarchy podanego planu: budowa ta znacznie już posunięta, kształci wielki prostokątny czworogran, mający sążni kubicznych fortyfikacyynych 160 w długości, a 160 w głębokości. Z obu stron tego wspaniałego mieysca założone są ogrody. Jeden mający same tylko inspekta, zachowany jest dla dworu: drugi wraz z okolicą rozlicznie upiękrzoną, ku zabawie publiczności przeznaczony: ów zdobić będzie naycelnieysze arcydzieło Kanowy, grupa przedstawiająca walkę *Tezeusza* z *Centaurami*. Sprowadzono ją morzem z Rzymu i *Civitavecchia* do *Buccari*. Podobnież w godnem mieyscu umieszczony ma bydź inny pomnik, nierówney piękności, mianowicie wierne przedstawienie kościoła *Tezeusza* w *Atenach*. Modele obu dzieł widzieć można przed bramą zamku cesarskiego. Obok tego klassycznego dzieła staje rozpoczęta na wielkim placu parady, naprzeciwko zamku, budowa pyszney bramy, składa się ona zewnątrz z pięciu bram równey wielkości, które się bezpośrednie i bez ozdób z murami warowni łączą. Mocne płyty czworogranne, dorycką powałą i ateńskiem filarowaniem obwiedzione, są jey całą ozdobą. Aby zaś koszta budowy tey, ile możności, skarb nie obciążały, do tego dzieła, prawdziwego dzieła Rzymian, użyto także i dawnego rzymian sposobu, to jest rąk żołnierzy.

Przybył tu onegday rossyyski jenerał hrabia Worończów, udając się do południowey Rossyi. Przyjechał, także rossyski jenerał Margrabia *Paulucci*.

NIEMCY.

(*z Gaz. Warsz.*) *Od brzegow Menu d.* 14 *maja.* Doktor *Schreiber*, pełnomocnik nabywcow dobr koronnych westfalskich wyjedzie z *Kassel*, gdzie usiłowania jego pożądanego niewzięły skutku, i wróci do *Frankfortu*. Rozchwiały się także szczególne układy między izbą skarbową elektora heskiego, a pojedyńczymi nabywcami rzeczonych dóbr.

Na sessyi izby deputowanych badeńskich d. 3 b. m. postanowiono, aby przedmioty nieułatwione na iedném posiedzeniu, były odłożone do następnego jey zwołania. Taż izba uchwaliła d. 4 b. m. fundusz na wystawienie przyzwoitego domu na obrady, a d. 6 b. m. odesłała do właściwego wydziału wniosek, aby xięża i nauczyciele szkół publicznych, uważani byli, co do płacy i podatkow, jak inni urzędnicy.

(*z Kur. Warsz.*) Doktor *Stewe z Drezna*, założył w *Lipsku* nowe kąpiele, w których można używać wszystkich sławnych zagranicznych wód mineralnych. Już w zeszłym roku z nader pomyślnym skutkiem używano tych pomocnych kąpieli. (Możeby i w Warszawie takie przedsiębierstwo szczęśliwym skutkiem uwieńczone zostało: i możeby przez to umnieyszała się potrzeba wyjeżdżania aż w odległe mieysca, dla szukania ratunku zdrowia.)

Xiążę Sax Gotha *August*, umarł d. 17 maja w 50 roku życia; nie zostawił syna.

Miasto *Ims* w *Tyrolu* spłonęło ogniem. 220 domow, wszystkie gmachy publiczne, kościoł kapucyński, stały się pastwą płomieni. Przecież przy tak ogromnym pożarze tylko jedna osoba skaleczoną została.

ANGLIA.

(*z Kor. Warsz.*) Z powodu nędzy i głodu panującego w Irlandyi rząd posyła tam 1000 beczek (każda po 2000 funtów) kartofli.

D. 14 na posiedzeniu parlamentowem, mówił P. *Hume* o wyspach jońskich. W mowie tey wspomniał, iż będąc na wyspach tych przed kilką laty, widział, jak anglicy wszędzie szanowanymi byli, i uważano ich za opiekuńczych aniołów, a teraz przeciwnie uważani są za ciemiężycieli.

Zapytanie: czyli *Bill* P. *Canning* o Parach katolickich drugi raz ma bydź czytany, dał powod do długich sporów. P. *Wetherall* wniósł, ażeby odłożyć do pół roku. Wspierał go P. *Peel:* „Jeżeli przypuścim, rzekł on rzymsko-katolickich parów do parlamentu, będziemy wkrótce mieli i rzymsko katolickie gminy. Cóż się więc wtedy stanie z bezpieczeństwem ewangelicznego kościoła? Irlandczykowie wprawdzie się z tego cieszyć mogą, ale kray cały opiera się temu i drży. Margrabia *Castlereagh* oświadczył się za bilem. Chciał daley mówić, ale przerwano go okrzykami *Canning! Canning!* Zabrał więc głos Pan *Canning*,

i w wymównych słowach obstawał za katolikami, gruntując się na zasadach praw *Army* i *Navy Ache*, podług których, katolik piastować może naywyższe urzędy cywilne i woyskowe, a nawet należeć do rady stanu. Odwoływał się do kongresu wiedeńskiego, który zniosł to mylne mniemanie, jakoby różnica wiary stanowiła różnicę praw obywatelskich. Nowe to prawo obeymuje 40 do 50 milionów ludzi, jego prezes jest katolikiem. Mowa P. *Canning* przemogła 12 tylko głosami. Mówią, iż Król jest za bilem, a P. *Canning ma zostać* ministrem

(*z Kur. Warsz.*) Arcybiskup prymas irlandzki umarł przez omyłkę lekarstwa. Dwie były flaszeczki: jedna z lekarstwem do nacierania zewnętrznego, druga do użycia wewnątrz. Małżonka ctorego, wzięte od służącego lekarstwo do nacierania, wlała do szklanki bez zayrzenia na napis, i dla prędszey ulgi sprawienia podała mężowi. Wypił i zasnął na wieki.

WŁOCHY.

(*z Kor. Warsz.*) Od nadzwyczayney suszy w całey Sycylii wyschły zboża i popaliły się łąki.

Medyolan dnia 1 maja. Zjawiło się niedawno dzieło pod tytułem: *Bistesioni moralie politiche intorno ad alcune opinioni e teorie de nostri tempi* (Moralne i polityczne uwagi nad mniemaniami i teoryą naszego czasu); książka ta nie zawodnie ściągnie na siebie uwagę wielu czytelnikow. Autor przedstawia pożytki dla narodu, wynikające z konstytucyi reprezentacyyney i porównywa je z temi pożytkami, jakich naród w czysto-monarchicznym kraju doznaje. Wypadki tego porównania są za czystą monarchią. Twierdzenie to popiera autor między innemi porównaniem tego, co podług *Malte-Bruna*, rocznego podatku stałego i niestałego wprost lub pośrednio w monarchicznych i konstytucyynych krajach, na każdą szczególną osobę przypada, a to następującym sposobem: w Anglii 108, we Francyi 34, w Niderlandach 33, w Bawaryi i Wirtemberskiém 23, w Danii i Saxonii 22, w Prusach 21, w Hiszpanii 18, a w krajach austryackich 16 frankow. Nad ostatniemi smutnemi wypadkami we Włoszech, rozwodzi się bardzo obszernie. Ze Włochy w rzędzie mocarstw europeyskich nigdy, jako udzielne i niepodległe państwo kwitnąć nie mogą, jestto u niego prawdą, na doświadczeniach opartą.

FRANCYA.

(*z Gaz. Berl.*) *Paryż d. 13 maja.* Baron *Louis* z deputowanymi liberalnymi, których około 20 bydź mogło, zajął był mieysce za krzesłem prezydenta 8go okręgu wybierczego, dla pilnowania liczenia i kontrolowania głosów. Przeciwił się uporczywie wszelkim czynionym sobie przełożeniom, i oświadczył głośno, że się znayduje, aby mieć baczne oko, i zapobiedz wszelkiemu oszukaństwu. W 7mym okręgu wybierczym żądało wielu liberalistów, aby bióro prezydenta inaczey postawić, a mianowicie tak, izby nikt widzieć nie mógł, za kim głosujący kreskę swoję daje. Wołano głośno, że jeśli żądanie to nie weźmie skutku, nie będą sami wotować, ani drugim nie pozwolą. Hrabia *Boulay de la Meurthe* oświadczył się także za tém, ponieważ prawo chce: ażeby głosy tajemnie były, oddawane; i dla tego bióro ukryte bydź powinno: Atoli prezydent uparł się, ażeby bióro tak stało, jak i wprzódy, i po całogodzinney sprzeczce utrzymał się przy swojem.

W tych dniach odbyła się tu installacya fakultetu teologicznego w gmachu dawnieyszey Sorbony.

W *Marsylii* miano otrzymać wiadomość z *Palermy*, że woyska austryackie zabierały się do opuszczenia Sycylii.

(*z Kor. Hamb.*) Xiążę *Cambaceres*, dał kreskę swoję za kandydatem rojalistowskim.

Od trzech tygodni nie dochodzą tu prawie wszystkie gazety belgickie. *Kuryer francuzki* mocno się na to użala.

Z pułku szwaycarskiego, stojącego na załodze w *Tulonie*, wyszedł batalion jeden do *Marsylii*, zkąd 5ty regiment liniowy wyszedł do *Lyonu*.

Prokurator królewski kazał skonfiskować i opieczętować wyszłą u drukarza w *Chateauroux* książkę pod tytułem. *Etudes legislatives, suivies de l' ordre et de la culture des connaissances humaines*, przez P. *Bonnin*; ale trybunał tameczny kazał zwrócić exemplarze.

Dwónastu żołnierzy szwaycarskiego regimentu *Wimpfena*, rozpuszczonego w *Barcellónie*, w powrócie swoim do oyczyzny przeszli przez naszę granicę. Osobliwsza, że pomiędzy tymi 12 żołnierzami z pułku szwaycarskiego, był tylko jeden Szwaycar.

Zapewniają, że w mieyscu jednem odkryto między elektorami żandarma. Przymuszony był ustąpić natychmiast z sali; wyznał wszakże wprzódy, że się tam z rozkazu pułkownika znaydował.

Jenerał *Donnadieu*, o którym dawniey już donoszono, że wyjechał do kordonu zdrowia na granicy hiszpańskiey, udał się do majętności swojey pod *Tours*. Zapaleni *anti*-liberaliści są z tego bardzo niekontenci.

(*z Gaz. Zusch.*) Dnia 10 t. m. departament Sekwany wybrał na swoich deputowanych PP. *Gerard*, *Lafitte*, *Perrier*, *Gevaudan*, *Delessert*, *Lapanouze*, *Salleron* i *Leroy*. Liczba liberalnych elektorów przewyższała rojalistowskich 719stą kreskami (Pruska gazeta Stanu wyraża, iż nie ma się więc czego dziwić, że wybory *gorzey* poszły, aniżeli się spodziewano.) *Combaceres* głosował z Rojalistami; *Decazes* z Liberalistami

(*z Kor. Warsz.*) *D.* 15. W Luwrze robią teraz przysposobienia we właściwey sali do otworzenia następnych obrad Izby.

Wyrok królewski z dnia 11 b. m. stanowi, iż od dnia 20 czerwca r. b. wszystkie gorzelnie w Paryżu mają ustać, a razem stanowi wynadgrodzenie, jakie tymczasowie właścicielom ich może bydź udzielone.

Biskup Maeri *in partibus* Xdz *Glory*, który na wikaryusza stolicy apostolskiey do Hayti był posłany, i ztamtąd późniey przez Boyera wygnany został, podług doniesienia późnieyszego, w towarzystwie kilku młodych duchownych francuzkich utonął na morzu.

Przybył tu Pan *Salmon*, poseł hiszpański, przeznaczony do dworu rossyyskiego, wprawdzie nie był jeszcze w Petersburgu, lecz dotąd siedział w Frankforcie: podług ustawy Stanów hiszpańskich, znoszących stopień posłów, odwołany jest do kraju.

Z *Auxerre* piszą, że dnia 8 b. m. wieczorem o godzinie 5 taki tam spadł deszcz i grad z burzą, iż nikt ani sobie przypomina, ani mógł mieć wyobrażenia o podobney ulewie. W przeciągu jedney tylko godziny 25 gmin departamentu *Yonne* zupełnie przez wiatr i grad wielkości gołębich jay zniszczone zostały; budowle są porozwalane, bydło pozabijane, pola okryte kamieniami i piaskiem, drogi do nieprzybycia, a winnice tak poniszczone, że i za dwa lata spodziewać się nie można winobrania. Szkody w gminach Auxerre, Toucy, Beines, Venoy i w innych, liczą na kilkanaście milionów. Podobnież z Doucy departamentu północnego donoszą, że tamże grad ogromney wielkości, tak że niektóre ziarna do 2 i 3 cali średnicy miały, znaczne porobił szkody, i plony zupełnie poniszczył.

W Lugdunie z powodu wybrania rojalisty Delphina na deputowanego departamentu, partya liberalistów podburzyła niespokoyność Liczne tłumy ludów zebrały się naprzód na placach *des terreaux*, a następnie na placu przed teatrem, wołając: *niech żyje karta Konstytucyina*, niech żyje Corcelles! " to jest ten sam, którego liberaliści deputowanym mieć sobie życzyli. Kupy te ledwo z trudnością woysko i żandarmowie rozpędzili, gdy pospólstwo, z powodu zbliżającey się godziny teatru, wybiło drzwi teatralne i wszystkie pierwsze mieysca na balkonie, w lożach i t. d. zajęło. Aktorowie umyślnie grali sztukę Abée de l' Epée i balet, którey spokoynie dosyć słuchano; tymczasem gęste patrole krzyżowały się po ulicach, lecz

do przywrócenia spokoyności naywięcey się dobroczynny przyłożył deszcz, gdyż tak zapalone umysły ochłodził, iż o 11 wieczorem nikogo na ulicy nie widziano.

Hiszpanija.

(*z Kor. Hamb.*) *Madryt d. 7 maja.* Dawnieyszy poseł przy dworze niderlandzkim, Jenerał porucznik *Alâva*, wybrany jest na ten miesiąc prezydentem stanów: co uważać należy za nowy tryumf partyi umiarkowaney, która codzień większego nabywa wpływu i coraz mocnieyszą się staje. Wspaniały charakter *Alawy* znajomy jest także za granicą, szczególniey we Francyi i Niderlandach. Dziś otrzymaliśmy także przez nadzwyczayną drogę pewną wiadomość, że powstańcy w Katalonii i Biskai prawie całkiem zniszczeni zostali. Mało znaczące ich niedobitki schroniły się ucieczką na ziemię francuzką. W powszechności panuje na półwyspie naszym spokoyność.

Mianowani już są kommissarze, którzy się mają udadź do Ameryki, dla urządzenia, jeśli można, ważney sprawy, tyczącey się dawnych posiadłości naszych w nowym świecie, i zakończenia w jakim bądź sposobie nieszczęśliwey woyny, którą w tak odległey stronie i tak dawno prowadzimy. Powiadają, że rząd zamyśla wydadź manifest do różnych dworów europeyskich. Ma w nim bydź wystawione postępowanie, którego się rząd względem koloniy trzymać zamyśla. Za podstawę tego mają służyć postanowienia uchwalone na ostatnich posiedzeniach stanów nadzwyczaynych.

Ogólna summa na listę cywilną, wynosząca 45 milionów 212,000 realów, podzielona jest następnie: 40 milionów na listę cywilną królewską; 640,000 na pomnieysze wydatki Królowey; 1 milion 650,000 na listę cywilną Infanta *Don Carlos*, i 600,000 na pomnieysze wydatki dla jego małżonki; 1 milion 650,000 na listę cywilną Infanta *Don Francisco* i 600,000 na pomnieysze wydatki jego małżonki; i 720,000 dla syna Xiężny Łukieskiey.

Portugalia.

(*z Gaz. Warsz.*) *Lisbona dnia 17 kwietnia.* Przybyła tu z *Bengalu* galera *Eneasz*, i przywiozła wiadomość, iż na wyspie *Goa*, w Indyach wschodnich, pomimo opierania się Vice-Króla, ogłoszono konstytucyą portugalską; po czém utworzono juntę tymczasową. Vice-Króla zaprowadzono do twierdzy *Agnado*, zkąd ma bydź odesłany do *Lisbony*.

(*z Kor. Warsz.*) *D. 20.* O stanie interessow Portugalii i Brezylii takie możemy uczynić następujące uwagi: „Powrót Króla portugalskiego do *Lisbony*, stał się powodem do zagadnienia, którego skutkow dotąd rozwiązać niemożna. Mieszkanie Króla w *Brezylii* prawie przez lat 12, odmieniło zupełnie postać, i rozwinęło źródła tey żyzney krainy. Obecność Monarchy pochlebiała mieszkańcóm, pomyślność kraju wzrastała, rolnictwo przykładało się do bogactwa; lecz z drugiey strony, stosunki z obcemi i wielkie wypadki, rozwijające się w prowincyach graniczących z *Brezylią*, wyrodziły nową niespokoyność, która wszystkie umysły obeymowała. Mimo przykrego stąd położenia rządu, stan ludu był jednak lepszy: gdyż nie doświadczał klęsk długiey woyny, a klima i ziemia dawały mu hoyne nagrody za nadużycia, jakie się popełniały. Nakoniec stan towarzyski Brezylii, lubo w gruncie niedoskonały, był jednak lepszy, a niżeli stan Portugalii w Europie; i dla tego też wiadomość o rewolucyi portugalskiey przyjęta była w Brezylii z uniesieniem, w mnieманiu, że to jey stan poprawi. Kortezy w *Lizbonie* odbierały z tego względu powinszowania ze wszystkich stron, a prowincye wszystkie, choćby nayodleglеysze, przyjęły projekt nowey konstytucyi; stany zaś portugalskie, przekonane, iż i Brezylia ma prawo używania korzyści swego położenia, czekały objawienia się opinii powszechnieyszey nowego świata, i tylko Króla prosiły, aby do *Lisbony* powrócił. Wybory na Kortezow uskuteczniły się z zapałem we wszystkich prowincyach Brezylii, a ci zasiedli w ogólnym seymie narodowym. Nowe to urządzenie miało skutki, których przewidzieć nie można było. Xiążę rejent, zostawiony na czele interessow Brezylii, uyrzał się zwolna ogołoconym z większey części swojey powagi, i prowincye wolały się udawać wprost do *Lisbony*, gdy miały tego potrzebę, z powodu, że stolica ta została mieszkaniem Króla, i siedliskiem ich reprezentantów. Z tego stanu rzeczy wynikły nieporozumienia, tak, że Xiążę Rejent doniosł jak nayśpieszniey oycu o smutném położeniu, w jakiém się znayduje; doniosł Królowi i stanom, że prowincye nie chcą mu bydź posłusznemi; że nie płacą podatkow; że przez to skarb jego jest zupełnie wyczerpany; i że w tém wszystkiém śpiesznych zaradczych środkow potrzeba. List ten Xięcia rejenta zwrócił uwagę stanów na interessa Brezylii; a 21 sierpnia komitet, któremu było powierzone zdanie o tey rzeczy sprawy, oświadczył: iż z powodu, że każda prowincya ustanowiła sobie osobną juntę; obecność Xięcia rejenta, nie tylko jest niepotrzebną w Brezylii, lecz mogłaby dla niego nieprzyjemne wyrodzić skutki, i że z tego powodu wypadałoby mu powrócić do Europy. Opinia ta zasadzała się na żądaniu samego Xięcia Rejenta, i na położeniu w jakiém się znaydował, z powodu zaprowadzonego, nowego, dobrowolnie przyjętego, porządku rzeczy w Brezylii, która zapewna nie zastanowiła się nad tym, że z Europy trudno jest rządzić prowincyami w Ameryce położonemi, i ustanowić instytucye zarówno korzystne dla obu krajów. Dla zapobieżenia temu złemu nie było innego środka: gdyż *Rio Janeiro* było stolicą własney tylko prowincyi, jak podobnie *Fernambuk*, *Maranham* i inne swoich prowincyy; rząd zaś centralny przeniesiony został do *Lisbony*. Gdyby jedna z prowincyy uznała była władzę rządzącą, ustanowioną w *Rio Janeiro*, potargałaby związek, łączący je wszystkie z Portugalią; wypadało więc: albo odesłać deputowanych brezyliyskich do domow, albo Xięcia Rejenta odwołać do Europy; w pierwszém postępowaniu popełnionoby niesprawiedliwość, drugie zdawało się bydź zgodne z życzeniami prowincyy zamorskich: ponieważ odrzuciły rząd główny w Rio Janeiro. Taki jest początek odszczepienia, które się dało widzieć w niektórych częściach Brezylii, i które dało początek oświadczeniu napisanemu w *Saint Paul;* sam tylko czas pokaże: w jakim stopniu myśli w nim wyrażone, przyjęte będą przez inne prowincye. Był to pierwszy interes trudny, który kongres ogólny portugalski od swego założenia wziął pod rozwagę; oświadczył on wprawdzie, że chce szczęścia Brezylii; lecz razem namienił, iż jeśli systema przyjęte okaże się fałszywe, zmienić je wypadnie. Jedna część obywateli portugalskich utrzymuje, że żadna siła ludzka nie potrafi połączyć tego, co natura rozłączyła, i że gdyby prowincye brezyliyskie oświadczyły, że tylko zupełna niepodległość może zaspokoić ich życzenia i potrzeby, nie mianoby, ani siły, ani prawa, sprzeciwić się temu.

Turcya.

W *Dostrzegaczu Austryackim* czytamy z *Wiednia* pod 21 maja, co następuje: „Podług wiadomości prosto z *Jass* odebranych, ogłoszony tam został publicznie d. 8 t. m. rozkaz Porty do ustąpienia z Multan.

Dnia 9 skutkiem tego rozkazu wyruszyło na powrót 2900 anatoliyczyków. W *Jassach* znaydowało się jeszcze 1500 ludzi pod dowództwem *Kursuk Ahmed Agi*, które tylną straż wychodzącego woyska stanowią, i również znaydował się tam jeszcze Aga Janczarów.

Wiadomość o dobrem przyjęciu Bojarów w Konstantynopolu, oraz o tak pożądanem ustąpieniu z prowincyi, napełniła radością mieszkańców Multan, którzy z powodu przedsięwzięć heterystów tyle ucierpieli."

Dostrzegacz Austryacki z dnia 20 maja, umieścił pod artykułem: z *Wiednia 19 maja* co następuje: „Doniesienia odebrane z Multan i Wołoszczyzny pierwszych dni b. m. zawierają następujące wiadomości: *Dnia 1go* przybył do *Bukarestu*

tatar z *Konstantynopola*, z ważnemi dla *Kiaja* baszy rozkazami. Basza jeszcze w ten sam dzień wieczorem, w towarzystwie nadzorcy żywności *Hadszi Emina Agi*, pośpieszył do *Sylistryi*, wprzód jednak zwołać kazał do siebie hetmanow woyska azyatyckiego i zalecił im, aby do marszu napowrót do swoich krajow byli gotowymi.

D. 4 nadzorca żywności powrócił z *Sylistryi* do *Bukarestu* i dnia następującego zrana, puścił się do *Jass* z naywiększym pośpiechem.

D. 6 basza *Kiaja* powrócił, i rozkazy swoje względem odwrótu woysk azyatyckich ponowił. W tym samym dniu wyznaczono urzędnikow rządowych na gościńcach prowadzących z *Bukarestu* i *Fokszan* do *Sylistryi*, którym poruczono rozkwaterowanie i żywienie woysk wyciągających.

Dnia 8 b. m. rozpoczął odwrót oddział 574 tatarow. D. 9 wyruszyła kolumna złożona z 500 azyatow, za którą codziennie podobna liczba wychodzić będzie, póki wszystkie woyska niepłatne zupełnie nie wyruszą. Pozostająca naówczas mała liczba woyska płatnego, także potem uda się napowrót, ponieważ Porta postanowiła wszystkie woyska z obu Xięztw odwołać. Dnia 3 b. m. nadszedł był do *Jass* firman, który z początku w skrytości utrzymywano, a którego jednak skutkiem była zaraz dnia następującego nadzieja odwrótu woysk tureckich, do którego już ztąd wszyscy przygotowani byli, iż artylerya, która na kilka dni wprzódy z *Ibraiłowa* do *Jass* nadciągnęła, do *Sylistryi* wyprawioną została. Przybycie do Multan nadzorcy żywności, który d. 5 z *Bukarestu* wyjechał, będzie zapewne miało te same skutki, co i na Wołoszczyźnie.

Przez tę samę sposobność (przez *Bukarest* i *Jassy*) odebraliśmy jeszcze następujące dodatkowe wiadomości, względem wypadkow doniesionych z *Konstantynopola* d. 25 kwietnia.

Dnia 11 kwietnia wyprawił *Kapudan* basza parlamentarzow do wyspy *Scio* z wezwaniem powstańców, aby w ciągu 8miu godzin złożyli broń i przyjęli amnestyą. Odrzucili oni wszystkie propozycye w nadziei stawienia czoła niebezpieczeństwu, przypuściwszy natychmiast szturm do zamku. Osada turecka ich odparła; a gdy okręty, na których grecy przeprawili się w chwili zbliżenia się floty tureckiey, uszły, *Kapudan* basza nie tracąc czasu wysadził na ląd 9000 ludzi. Tym sposobem powstańcy na wyspie, wpadli między dwa ognie; osada wypadła z zamku, a z tyłu opanowały ich woyska, na ląd przybyłe. W kilku godzinach utracili grecy wszystkie działa, to jest: 20 dział polowych, których turcy zaraz przeciwko im samym użyli; nadaremny więc był wszelki opor. Wreście sami tylko sciotowie właściwie utrzymali walkę, póki trwała: ponieważ samiotowie, sprawcy tego wypadku, znaleźli sposobność, uchylenia się od bitwy. W mieyscu ustronném wsiedli na okręt i ratowali się ucieczką. Klęska wyspy *Scio* jest wielka i ledwie do wyrachowania.

Dnia 13 kwietnia wydał rząd rozporządzenia, służące do zaspokojenia chrześcijan. *Tersana Kiajassi*, pod niebytność *Kapudana* baszy policyą na przedmieściach zawiadujący, odebrał od W. Porty rozkaz, wzięcia pod szczególną obronę i opiekę uroczystość religiyną grecką podczas Wielkonocy, a to pod własną odpowiedzialnością, aby, ani grecy, ani ormianie, w obrzędach swoich żadney przeszkody lub obrazy nie doznawali. Skutek tego rozkazu był, iż nie tylko wszystkie uroczystości religiyne i inne obrzędy, tak w kościołach greckich jak ormiańskich, nayporządniey i nayspokoyniey odbyły się, ale nawet owczasowych zabaw narodowych podług dawnego zwyczaju nayweseley używano.

Dnia 21 kwietnia przyzwano do W. Porty Patryarchę. Ponieważ dzień ten był rocznicą smutnego zdarzenia, przyzwanie to sprawiło wielkie wrażenie. Gdy przyszedł, ministrowie W. Porty osypali go pochwałami za miane niedawno kazanie, nadto w imieniu Sułtana odebrał powtórnie znaczne pieniądze na naprawę kościoła katedralnego. Potém zalecono mu, aby sporządził spis wszystkich w stolicy znaydujących się sciotów, z wykazaniem żonatych i bezżennych. Pierwsi w *Konstantynopolu* pozostać, drudzy do Azyi odesłani być mają.

Ameryka.

(z *Kor. Warsz.*) *Nowy-York, d. 15 kwietnia.* Gubernator nasz odebrał z *Washingtonu* rozkaz, uzbroić szybko dwie fregaty, i opatrzyć je żywnością dla pewney liczby woyska. O przeznaczeniu tey wyprawy nic jeszcze dotąd nie wiemy: sądzą jednak powszechnie, iż ma zająć wyspę Melos na Archipelagu i ztamtąd wspierać równie na morzu jak i na lądzie greków. Potwierdza to jeszcze publiczność w tem zdaniu, iż dway deputowani, których prezes Zjednoczonych Stanów wyprawił na kongres grecki w Argos, niedawno wrócili. Zresztą rzeczpospolita nasza nie ma przyczyny obawiania się niczego, ponieważ żadne z Portą nie łączą jey stosunki. Ani Zjednoczone Stany nie zawierały z nią traktatów, ani Turcya rządu tey rzeczypospolitey uznała.

Jenerał *Devereux* otrzymał od jenerała *Bolivara* 100,000 morgów gruntu w podarunku, w kraju rzeczypospolitey kolumbiyskiey. Przedał je za 333 funt. szterl.

Listy z *Lima* pod dniem 15 grudnia donoszą, że naywiększa tam panuje spokoyność. Jenerał *St. Martin* jest bardzo lubiony od narodu. Wysłano oddział złożony z 800 ludzi do *Payta*, dla złączenia się z woyskiem jenerała *Bolivara*. Lord *Cochrane* z eskadrą swoją znaydował się na rzece *Guayaquil*.

Podług wiadomości odebranych w *Londynie*, Zjednoczone Stany postanowiły uznać także niepodległość rzeczypospolitey Hayty, (wyspy *St. Domingo*).

Grecya.

Od granic tureckich dnia 3 maja. Gazeta *Koryncka* z dnia 24 lutego, zawiera w sobie co następuje: „Tymczasowa stolica rządu jest w *Koryncie*: lecz postanowiono, aby *Ateny* były stolicą. *Herb* narodowy składa się z wyobrażenia *Minerwy*, godła mądrości; bandera jest jasno błękitna i biała krzyżem połączona; religija grecka ogłasza się za religiją stanu; wszystkie atoli inne wyznania zostawać będą pod opieką prawa. Aby bydź obywatelem, trzeba się urodzić greczynem, lub pochodzić z rodziny greckiey, oraz wierzyć w bóstwo *Jezusa Chrystusa*. Cudzoziemcy mogą zostać grekami przez naturalizacyą, ale wtedy tylko, gdy są ochrzczonymi i wyznają jednę z religiy chrześcijańskiey. Prawa dawnych Cesarzów greckich mają bydź prawami tymczasowemi; lecz co do handlu i woyskowości, teraźnieysze prawa francuzkie są nazawsze przyjęte i za prawa krajowe uznane. Król francuzki będzie uważany za pierwszego zpomiędzy monarchów chrześcijańskich, a bandera jego będzie nie jako za banderę zwiazkową uznana. Podług uchwały kongressu, przyjęto te postanowienia przez wdzięczność za daną opiekę grekom w *Patras* roku 1821 przez konsula Króla francuzkiego. Podpisali je. Prezes *Maurocordato*, Vice-Prezes *Mauromichali*, i Sekretarz *Teodor Negri*.“ W innem obwieszczeniu oświadczył senat grecki, iż teraźnieysza konstytucya jest tylko tymczasową, i że rząd monarchiczny jest nayprzyzwoitszym dla narodu. Każda prowincya grecka ma osobne urządzenia mieyscowe, i osobny kongres.

Szwaycarya.

(z *Gaz. Warsz.*) *Lauzanna dnia 17 kwietnia.* Wszyscy zbiegli lombardczykowie i piemontczykowie, znaydujący się w kantonie naszym, wydani zostali rządom, które się tego domagali.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 23 maja rubel srebrny, 3 ruble kop. 86½, czerwony złoty nowy rubli 11 kopiejek 86 stary rubli 11, kopiejek 67, imperyał rubli 37, kop. 55.

Wolno drukować F. N. Golański Czł. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi

Wilno dnia 24 maja 1822 Roku v. s.

Licytacya.

1. Kommissya sądowa Edukacyyna, na gubernije Litewskie, Białoruskie, Mińską i Obwod Białystocki ustanowiona, podaje do wiadomości wszystkim, kogo to interessować może; iż dobra ewikcyyne Michaliszki zwane, w gubernii i powiecie wileńskim położone, do wybrania summy kapitalney edukacyyney w sekwestr zaięte, po zeyściu ustanowionego przez Sąd Exdywizorski extenuacyynego administratora P. Józefa Ginetta, Sędziego Granicznego Wileńskiego, z powodu zrzeczenia się przez jego sukcessorów dalszey administracyi, wypuszczać się będą w dzierżawę extenuacyyną, przez licytacyą w teyże Kommissyi, w terminach: pierwszym dnia 19, drugim dnia 22, a trzecim i ostatecznym dnia 26 miesiąca junii idącego 1822 roku. Życzący przeto wyrażone dobra wziąść w dzierżawę extenuacyyną, mianowicie zaś kredytorowie zeszłego Brzostowskiego, jako dziedzice tychże dóbr, mający w nich wydzielone na wieczność schedy do objęcia po upłynioney na rzecz funduszu edukacyynego extenuacyi, wzywają się: ażeby na wyrażone terminy licytacyi jawili się, albo z naznaczonemi przez dekret Exdywizorski z każdey schedy do spłacenia funduszowi kapitałami, w celu deportowania całkowitey należności edukacyyney, albo z ewikcyami dostatecznemi na wzięcie wyrażonych dóbr w dzierżawę extenuacyyną. Jako zaś tychże kredytorów na Michaliszkach lokowanych, własnym iest interesem, żeby dochod roczny, tak inwentarzem roku 1814, jako i przez Sąd Exdywizorski okazany, niezostał umnieyszony, a przez to samo, żeby extenuacya funduszu przedłużoną nie była; przeto Kommissya nie wątpi, że ciż kredytorowie, jako dziedzice Michaliszek sami przez się, lub przez umocowanych plenipotentów, na wyrażonych terminach licytacyi znaydywać się nieomieszkają. Maja 20 dnia 1822 roku.
Michał Römer Prezes.
Michał Dmochowski Pisarz.

---

1. Izba Skarbowa Litewsko-Grodzieńska przy kommunikacyi dnia 9 tego mca za N. 1598 przesłała do Redakcyi Kuryera Litt. ogłoszenie, iż Mieszczan miasta Brześcia Litewskiego, i Prużany za nieopłatę Skarbowi należnych dochodów od dalszego utrzymywania Akcyzy oddaliła, na wzięcie których naznaczyła termina do nowych targów; lecz gdy Mieszczanie Miasta Prużany należność do Skarbu wnieśli, w skutek czego Izba Skarbowa postanowiła: Mieszczanom Miasta Prużany dozwolić nadal utrzymywanie pomienionych dochodow, a Redakcyi Kuryera Littgo prosić, ażeby w swey Gazecie objawiła; że dochody z Akcyzy Miasta Prużany do targu nie należą i oddawanemi niebędą. Dnia 20 maja 1822 roku. Radca Wincenty Styczyński. Regestrant Mirny.

List Gończy.

1. Z Majątku Skoduciszek w powiecie Wilkom. w parafii malatskiey położonego, wtenczas gdy niżey podpisany w Wilnie przebywał, pozostały służący za prowentowego pisarza Józef Mierzwinski, zabrawszy prowentowe pieniądte, całą garderobę i wszelkie obówie, podmówiwszy dwóch ludzi poddanych z onemi odbił szpichrz składowy, i wszystko co się znalazło droższego i kosztownieyszego zrabował i zabrał, uzbroiwszy siebie w ukradzione dwie strzelby dwururne a jedną pojedyńczą, w nocy 17 maja uciekli. Dopełniona szkoda przenosi wartości rubli sr. 2,000. Józef Mierzwinski blisko lat 30, wzrostu miernego, ciała pełnego, twarzy okrągłey białey ospowatey, nosa srzedniego, ust dużych, włosów i bakenbardow światło rusych, oczu niebieskich, czytać i pisać po rusku i po polsku umie, opatrzony iest świadectwem iednoroczney służby Xięcia Ignacego Giedroycia w Szwabiszkach, z racyi nałogu pijaństwa wydaje się nieco twarzy obrzękłey. Antoni Michała syn Barczis, lat 27, wzrostu miernego, przystoyny, twarzy białey gładkiey, nieco pociągłey z rumieńcem, nosa proporcyonalnego, oczu błękitnych, włosow ciemnych spuszczonych do puł czoła, mówi dobrze po polsku i litewsku. Tadeusz Franciszka syn Kiestorowicz, poddany lat 30, włosow i bakenbardow światłych, strzyżony z dworska, wzrosta miernego, oczu światło błękitnych, ciała pełnego, twarzy gładkiey, z racyi nałogu pijaństwa wydaje się twarz jakby obrzękła, bez lulki obeyśdź się nie może, gada po polsku i litewsku. Oświadczam nayprzyzwoitszą nadgrodę za poścignienie.
A. Kurmin Prezydent Ziem. Witk.

Aręda.

2. Rząd Gubernialny Litt. Wileński podaje do wiadomości, iż w powiecie Wileńskim wypuszcza się w arędę Podbrodzka pocztowa Stacya; przeto życzący sobie wziąć takową, zechcą jawić się z dostateczną ewikcyą dla targow do Wileńskiey Skarbowey Izby na termina, 21, 23, i ostateczny 26 następującego miesiąca junii. Roku 1822 maja 20 dnia. Assesor Kazimierz Nowicki. Sekretarz Wierzbicki. Franciszek Perzanowski Naczelnik Stoła.

---

2 Od Litewskiego Grodzieńskiego Rządu Gubernialnego ogłasza się ninieyszem: iż krobkowy pobor w gubernii grodzieńskiey oddawać się będzie przez publiczną licytacyą w czteroletnią arendowną dzierżawę, od d. 5 augusta t. r. do tegoż dnia 1826 roku, a mianowicie w miastach: Grodnie z miasteczkiem Krynkami, Nowogródku z miasteczkami: Lubczem, Połoneczką, Stwołowiczami i Dworcem; w Lidzie z miasteczkami: Bielicą, Wasiliszkami, Radunią, i Różanką; Prużanie, Powiatu wołkowyskiego w miasteczku Mścibowie; w Kobryniu z miasteczkiem Janowem; i Brześciu; a jeżeli się ochotnicy okażą, ażeby się jawili do tego Rządu z dostatecznemi ewikcyami na terminy w dniach 1szy 3go, 2gi 10go, i 3ci ostateczny 17go nadchodzącego miesiąca lipca roku bieżącego. Dnia 12 maja 1822 roku. Sekretarz Kazimierz Siedlecki

---

2 Wileńska Tamożnia stosownie do zalecenia Departamentu handlu zewnętrznego, d. 16 t. m. otrzymanego, zkonfiskowała 30 arszynow kameloru, które z publicznego targu przedawane będą w dniach 24, 25 i 26 teraźnieyszego miesiąca w teyże Tamożni. Dnia 19 maja 1822 roku.
Zarządzający fon Smitten.
Sekretarz Perfiljew.

Ogłoszenie.

2. Na mocy Naywyżey utwierdzonego dnia 14 marca roku 1821 postanowienia o domach gościnnych restauracyach, kawiarniach, traktyerach, i garkuchniach, stosownie do onego i do wyszłego w dniu 30, 7bra 1821 roku z Rządu Guberńskiego Grodzieńskiego rozporządzenia, Ratusz Miasta Wołkowyska ogłasza, iż w mieście tym ustanowiono tylko dwa traktyery; trzy domy gościnne i garkuchnia, do wydania kontraktu na utrzymanie traktyerów, gościnnych domow, i garkuchni pojedynczo każdego, wedle tego postanowienia § 15 dopuszczają się Kupcy Mieszczanie, i włościanie mający świadectwo na prawo handlu, i mający wedle § 20 o dobrey konduicie i nie zadłużeniu się Atestaty, a więcey po-

stępujący corocznie dla skarbu mieyskiego opłatę za wolność utrzymywania traktyeru, gościnnego domu, i garkuchni, otrzyma z Ratusza Miasta Wołkowyska, na herbowym papierze kontrakta na lat trzy i puł, z terminem początkowym otworzenia traktyeru, gościnnego domu i garkuchni od 1 julii 1822 roku. Licytacya odbywać się będzie w Ratuszu Miasta Wołkowyska w terminach 1szym dnia 15 maja, drugim dnia 25 maja i trzecim ostatnim dnia 5 junii tegoż roku. Każdy przystępujący do licytacyi powinien złożyć wedle § 39 kaucyą, która wedle Ukazu Rządu Guberńskiego Grodzieńskiego dnia 30 7bra wyszłego, może się opierać na domach murowanych lub na majątkach Ziemskich, może bydź przyniesiona w biletach bankowych, lub w gotowych pieniądzach, w proporcyi trzeciey części roczney arędy, a przytym dom powinien być urzędownie oceniony, i o swobodności tego, tak jak i o swobodności majątku leżącego, powinno bydź przedstawiano razem świadectwo Sądu Głównego 2go Departamentu. W traktyerach wedle § 24 wolno będzie utrzymywać stół, herbatę, kawę, przedaż win, wódek zagranicznych i rossyiskich, wszelkiego rodzaju, romu, szromu, araku, likierow, pączu, w ogulności wodek ze zboża wedle § 14 ustawy o poborze z trunkow, nastojek z tychże wódek, wyrabianych, piwa letkiego, miodu, piwa i porteru angielskiego; oraz wyrabianych w Rossyi na sposob Angielski. Nadto, mieć nie więcey nad dwa bilardy, o czym przez ninieysze Ogłoszenie, podając Ratusz do powszechney wiadomości, wzywa życzących utrzymywać w Wołkowysku traktyery, gościnne domy, i garkuchni, aby jawili się na termina wyż wyrażone, na Licytacyą, ze wszelką gotowością do Ratusza Miasta Wołkowyska. Datt roku 1822 miesiąca apryla 24 dnia. Maciey Lewko Burmistrz. Tadeusz Szareyko Woyt. Tądeusz Barden Radny. Ignacy Konopolko Radny. Za zgodność z oryginałem świadczę Jan Krupowicz Expedytor Rządu Guberń. Litt. Grodz.

o Z b i e g a c h.

3. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż wzięci za nieokazanie na piśmie świadectw aresztanci: Jan Kuźniecow, Jan Dmitrjew, Tymoteusz Dolinienka, Ignacy Szkwarak, Jan Daniszkiewicz i Andrzey Miechowicz; którzy na examinie powiadali, że są poddanymi: Kuźniecow Kałuzkiey Gubernii, Mieszczewskiego powiatu, ze wsi Chwalowa, obywatela Piotra Dawidowa, u którego był za kuczera; Dmitrjew, Ekaterynosławskiey Gubernii, powiatu górnego Dniepru, ze wsi Szypowki, Obywatela Jenerała Bazylego Szarowa; Dolinienko i Szkwarok, Gubernii Kamieniec-Podolskiey, Winnickiego powiatu, ze wsi Dubja, Obywatela Kruszewskiego, a Daniszkiewicz i Miechowicz niepamiętający mieysca urodzenia i stanu; uznani za włoczęgów, a dla niezdolności do woyskowey służby, posłani do Syberyi na posielenie. Przymioty pomienionych włoczęgów: Kuźniecow wzrostu średniego, twarzy podługowatey, chudey, czarniawey, oczu karych, nosa długiego, włosow na głowie ciemno, a na wąsach światło-rusych, lat 25; Dmitrjew, wzrostu miernego, twarzy szerokiey, rumiany, czystey, oczu karych, włosow na głowie czarnych, a na wąsach i brodzie światło-rusych, nosa miernego, lat 30, nieżonaty; Dolinienka wzrostu miernego, twarzy podługowatey, pełney, ciemney, oczu szarych, włosow na głowie ciemno, a na wąsach i brodzie światło-rusych, od urodzenia lat 50; Szkwarak wzrostu wielkiego, twarzy podługowatey, chudey, czarniawey, oczu szarych, włosow na głowie czarnych, kędzierzawych, nosa długiego, od urodzenia lat 35, wdowiec; Daniszkiewicz wzrostu średniego, twarzy podługowatey, chudey, trędowatey, oczu karych, nosa średniego, włosow na głowie ciemno-rusych, od urodzenia lat 46, nieżonaty; i Miechowicz wzrostu małego, twarzy podługowatey, pełney, trędowatey, oczu szarych, włosow na głowie rusych, nosa długiego, od urodzenia lat 25, nieżonaty. Kwietnia 30 dnia 1822 roku Sekretarz F. Arcimowicz.

3. *Dnia 13 teraźnieyszego miesiąca maja, z domu po Minkiewiczach N. 54 przy ulicy Sawicz, zginął piesek angielski, mały, podżaro czarny, z uszami kończato obciętemi, i z ogonem krótkim; właściciel takowego pieska mieszkający w domu wyżey wyrażonym uprasza o powrot onego, i oddawcy nagrodę rubli assygnasyynych 25 przyrzeka.*

3. *Woda Aromatyczna Warszawska z własnościow swoich przez rozmaite Gazety zalecona znayduje się do przedania w Mińsku u Makarowicza. Flaszeczka po złotych 4.*

	Cena produktów na rynkach wileńskich. Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.	Dni Targowe. May. Piątek dnia 12. srebrem ruble	srebrem kop.	assygnat. ruble	assygnat. kop.
Beczka litewska mająca garcy litewskich 144.	Zyta suchego	—	—	—	—
	— surowego	10	—	40	—
	Pszenicy ozimey	14	—	56	—
	— — jarey	—	—	—	—
	Jęczmienia	7	50	30	—
	Owsa	4	75	17	—
	Gryki	10	—	40	—
	Grochu	—	—	—	—
	Bobu	—	—	—	—
	Siemienia lnianego	—	—	—	—
	— — konopnego	—	—	—	—
	Krup jęczmiennych	13	5	52	20
	— owsianych	18	50	74	—
	— gryczanych	37	98	161	92
Pud Rossyyski.	Łoju wołowego surowego	2	25	9	—
	— — — topionego	4	50	18	—
	Miodu przaśn. z woskiem	3	55	14	20
	Wosku topionego niebielon.	21	25	85	—
	Swiéc woskowych białych	25	—	100	—
	— — — żółtych	21	25	85	—
	— łojowych przywoźnych	4	80	19	20
	— — — tu robionych	4	80	19	20
	Włókna towarnego lnu	—	—	—	—
	— — — — pieńki	—	—	—	—
	Siana murożnego	—	15	—	60
	— błotnego	—	10	—	40
	Faska masła 6 garcowa	5	—	20	—
	Soli kuchen becz. gar. lit. 48	9	50	38	—
	Piwa krajów. becz. 40 garc.	3	30	13	20
	— dubeltowego	6	60	26	40
	Ptastwa po parze indyków	—	—	—	—
	— — — — kur	—	50	2	—
	— — — — gęsi	—	—	—	—
	— — — — kaczek	—	—	—	—
Od 14 do 21 maja	Chleba razowego funt 1	—	1 3/4	—	7
	— — pytlowego przedn.	—	4	—	16
	Mięsa funt 1	—	4	—	16
	Wódki garniec	—	64	2	56